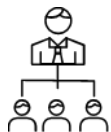

**COVID-19 IETEKME UZ LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU GRUPĀM
VECUMĀ VIRS 50 GADIEM: IETEIKUMI VESELĪBAS UN
SOCIĀLO SEKU MAZINĀŠANAI UN SAGATAVOTĪBAI
IESPĒJAMĀM KRĪZĒM NĀKOTNĒ**

VPP-COVID-2020/1-0011

03.03.2021. Zinātnieku brokastis

Agnese Reine¹, Aleksandrs Aleksandrovs², Andrejs Ivanovs¹, Diāna Baltmane¹, Guntis Balodis¹, **Ieva Reine^{1,2}** (pētījuma vadītāja), Ilona Gehtmane-Hofmane¹, Ilze Koroļeva², Inta Mieriņa², **Madara Miķelsone¹**, **Olga Rajevska¹**, Sigita Sniķere²

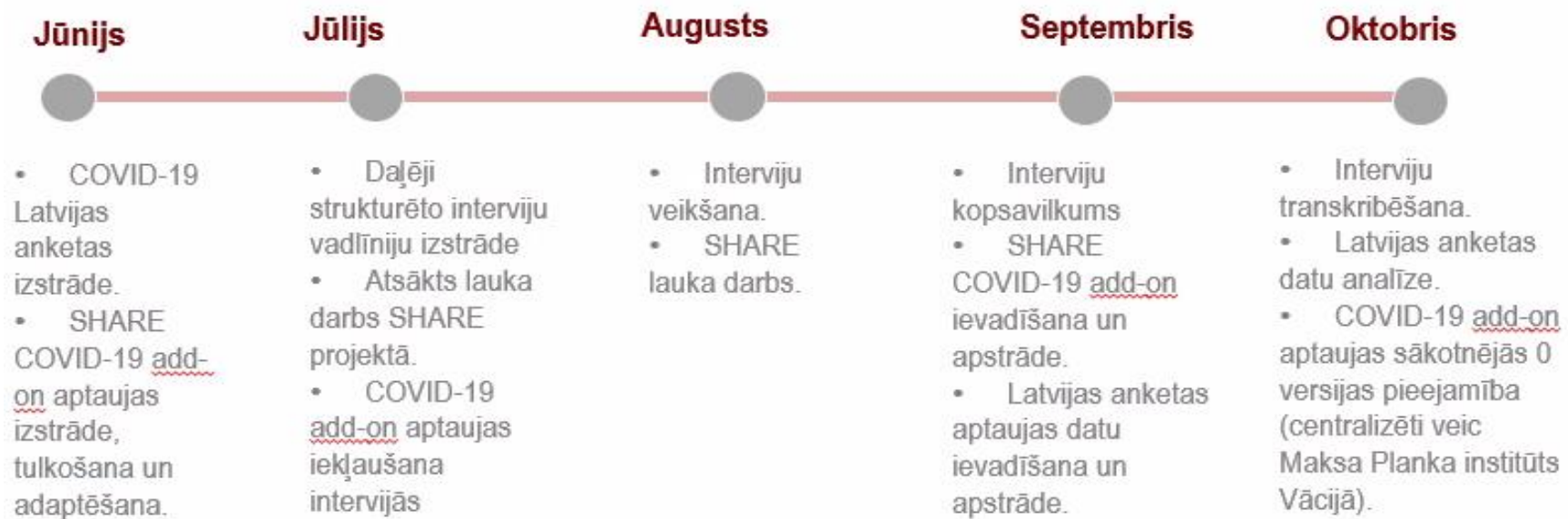
- ¹ Rīgas Stradiņa universitāte
- ² Latvijas Universitāte

Kāda bija gados vecāku cilvēku situācija un iespējas Latvijā COVID-19 pirmā viļņa laikā, salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm?

METODE

SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe* – Pētījums par veselību, novecošanos un pensionēšanos Eiropā)

- 7. posma dati (2017. gads)
- 8. posma pirms COVID-19 (2019./2020.) un add-on aptauja (2020. gada vasarā)
- Latvijas COVID-19 anketas papildmodulis (2020. gada vasara)

Nozīmīgāko rādītāju salīdzinājums Baltijas valstīm pirms un COVID-19 pirmā viļņa laikā

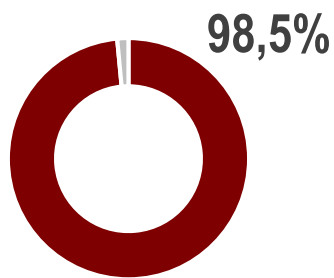
Madara Miķelsone

Rīgas Stradiņa universitāte

REZULTĀTI: VESELĪBA

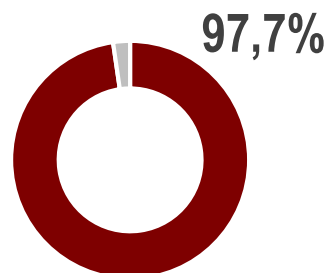
Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Suboptimāls veselības pašvērtējums (0-5 punkti)	71,3%	66,2%	54,4%

no tiem **Veselības pašvērtējums nemainīgs vai pasliktināts Covid-19 pirmā viļņa laikā**

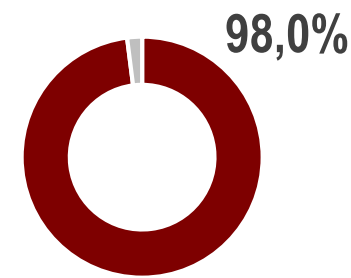
Latvija

No tiem:
5,4% ārstējās stacionārā Covid-19 pirmā viļņa laikā.
17,9% tika atteikta plānota medicīniska ārstēšana vai operācija, savukārt **18,2%** atteicās un **14,9%** atlika.

Lietuva

No tiem:
4,7% ārstējās stacionārā Covid-19 pirmā viļņa laikā.
7,5% tika atteikta plānota medicīniska ārstēšana vai operācija, savukārt **5,4%** atteicās un **13,9%** atlika.

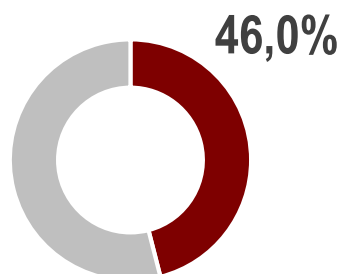
Igaunija

No tiem:
2,6% ārstējās stacionārā Covid-19 pirmā viļņa laikā.
18,1% tika atteikta plānota medicīniska ārstēšana vai operācija, savukārt **8,0%** atteicās un **16,9%** atlika.

REZULTĀTI: DEPRESIJA

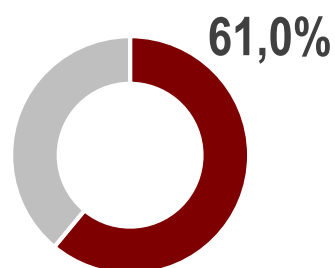
Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Skumjas vai depresija	45,0%	46,7%	45,0%

no tiem **Depresijas sajūtas intensitātes pieaugums Covid-19 pirmā viļņa laikā**

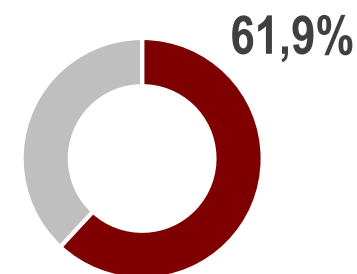
Latvija

No tiem:
82,6% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
75,7% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
52,0% ir vidējā izglītība.
62,7% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
36,5% nav bērnu.

Lietuva

No tiem:
76,7% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
66,9% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
65,0% ir vidējā izglītība.
43,0% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
43,6% nav bērnu.

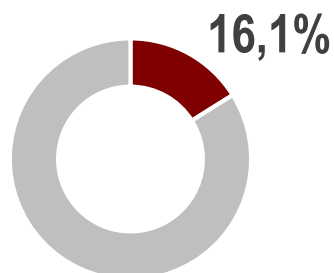
Igaunija

No tiem:
80,4% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
69,9% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
77,9% ir vidējā izglītība.
54,1% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
40,6% nav bērnu.

REZULTĀTI: VIENTULĪBA

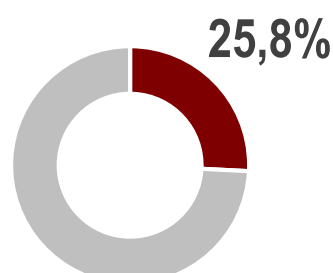
Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Vientulības sajūta	38,8%	27,1%	26,6%

no tiem **Vientulības sajūtas intensitātes pieaugums Covid-19 pirmā viļņa laikā**

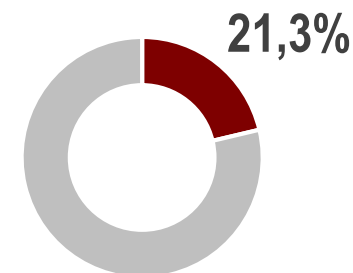
Latvija

No tiem:
95,4% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
78,1% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
54,5% ar vidējo izglītību.
83,4% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
49,0% nav bērnu.

Lietuva

No tiem:
67,5% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
61,6% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
71,6% ar vidējo izglītību.
60,0% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
53,3% nav bērnu.

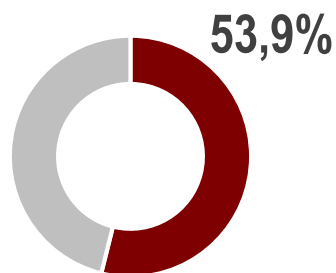
Igaunija

No tiem:
83,9% pirms Covid-19 veselību vērtēja kā suboptimālu.
76,5% atzīmē ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ.
79,9% ar vidējo izglītību.
60,9% neprecējušies, šķīrušies vai atraiņņa statusā.
42,3% nav bērnu.

REZULTĀTI: SOCIĀLIE KONTAKTI

Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Ir bērni	48,2%	57,7%	50,9%

no tiem **Samazinājās vai tika pārtraukts tiešs kontakts ar bērniem Covid-19 pirmā viļņa laikā**

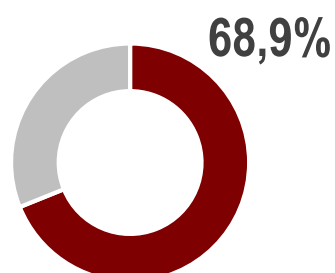
Latvija

No tiem:

66,7% elektroniska saziņa ar bērniem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

64,7% ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ, savukārt **56,6%** - vecuma dēļ.

23,0% pirms Covid-19 saņēma palīdzību aprūpes nodrošināšanā no bērniem.

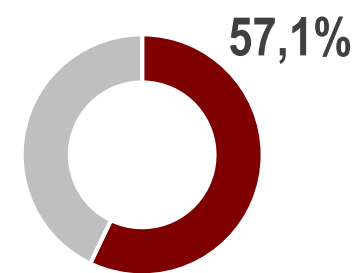
Lietuva

No tiem:

74,4% elektroniska saziņa ar bērniem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

48,8% ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ, savukārt **68,2%** - vecuma dēļ.

13,2% pirms Covid-19 saņēma palīdzību aprūpes nodrošināšanā no bērniem.

Igaunija

No tiem:

65,6% elektroniska saziņa ar bērniem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

57,3% ierobežotas ikdienas darbības veselības dēļ, savukārt **54,5%** - vecuma dēļ.

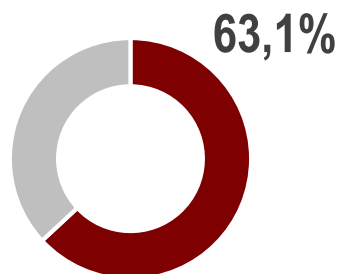
9,7% pirms Covid-19 saņēma palīdzību aprūpes nodrošināšanā no bērniem.

REZULTĀTI: SOCIĀLIE KONTAKTI

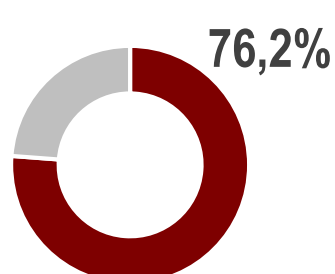
Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Viens vai abi vecāki dzīvi:	15,4%	11,1%	15,2%
- Tiešs kontakts ar māti katru dienu vai vairākas reizes nedēļā	65,8%	54,5%	78,6%
- Tiešs kontakts ar tēvu katru dienu vai vairākas reizes nedēļā	75,0%	37,5%	75,1%

no tiem **Samazinājās vai tika pārtraukts tiešs kontakts ar vecākiem Covid-19 pirmā viļņa laikā**

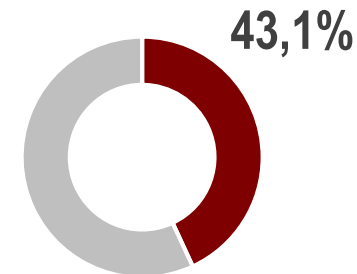
Latvija

No tiem:
28,5% elektroniska saziņa ar vecākiem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.
Vairāk kā 70% vecāku veselības stāvoklis ir suboptimāls.

Lietuva

No tiem:
54,9% elektroniska saziņa ar vecākiem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.
Vairāk kā 70% vecāku veselības stāvoklis ir suboptimāls.

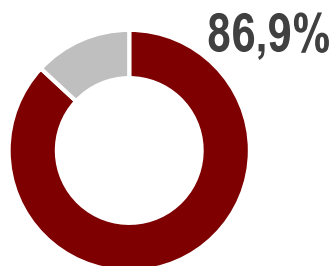

Igaunija

No tiem:
41,7% elektroniska saziņa ar vecākiem katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.
Vairāk kā 70% vecāku veselības stāvoklis ir suboptimāls.

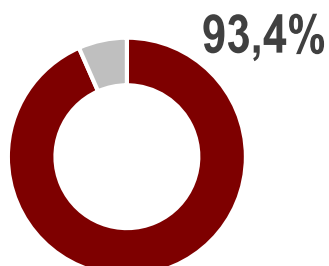
REZULTĀTI: SOCIĀLIE KONTAKTI

Samazinājās vai tika pārtraukts kontakts ar tuviniekiem Covid-19 pirmā viļņa laikā

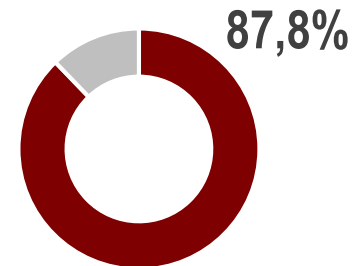
Latvija

14,5% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

Lietuva

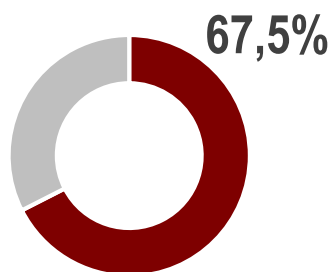
32,6% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

Igaunija

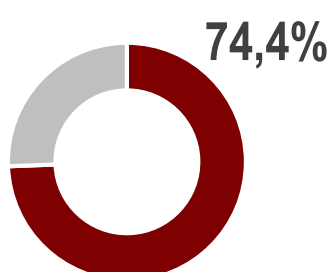
29,3% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

Samazinājās vai tika pārtraukts kontakts ar kaimiņiem, draugiem Covid-19 pirmā viļņa laikā

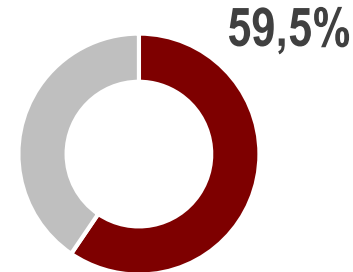
Latvija

17,1% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

Lietuva

36,1% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

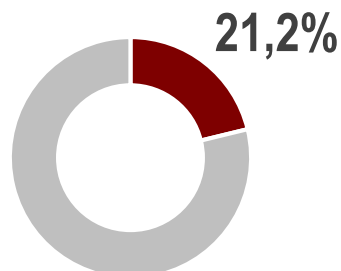
Igaunija

33,8% elektroniska saziņa katru dienu vai vairākas reizes nedēļā.

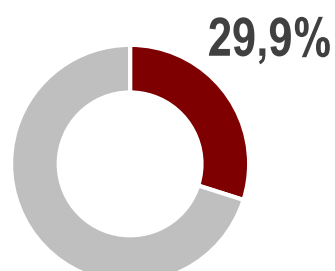
REZULTĀTI: FIZISKĀS AKTIVITĀTES

Pirms Covid-19	Latvija	Igaunija	Lietuva
Vidējās intensitātes fiziskās aktivitātes vienu vai vairākas reizes nedēļā	80,5%	81,3%	79,1%

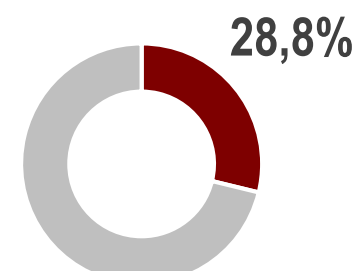
no tiem **Tika pārtraukta došanās ārpus mājas Covid-19 pirmā viļņa laikā**

Latvija

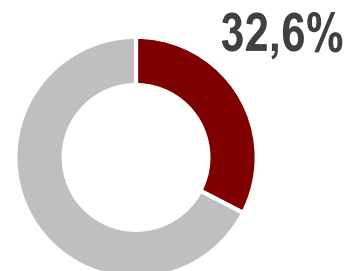

Lietuva

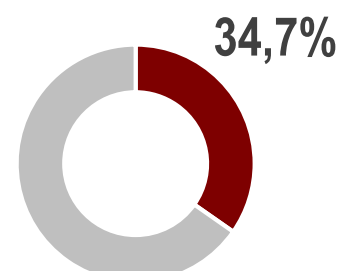

Igaunija

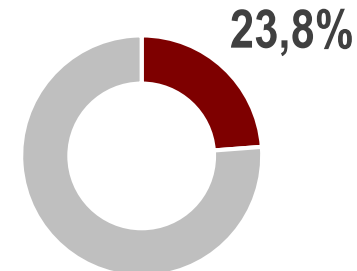
no tiem **Tika pārtrauktas pastaigas ārpus mājas Covid-19 pirmā viļņa laikā**

Latvija

Lietuva

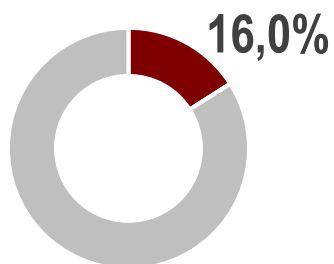
Igaunija

REZULTĀTI: COVID-19 PIRMĀ VIĻŅA IETEKME

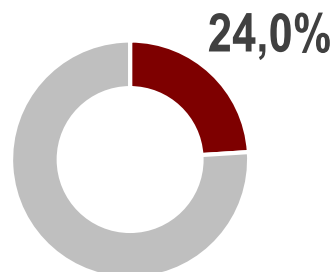
Prognoze veselības stāvokļa pasliktinājumam Covid-19 pirmā viļņa laikā: unadjusted OR (95%CI)

	Latvija	Igaunija	Lietuva
Vientulība Covid-19 pirmā viļņa laikā	2,43 (2,36-2,49)	2,41 (2,32-2,50)	5,03 (4,94-5,12)
Depresija Covid-19 pirmā viļņa laikā	1,79 (1,74-1,84)	2,04 (1,95-2,13)	3,78 (3,71-3,85)
Nervozitāte Covid-19 pirmā viļņa laikā	1,89 (1,84-1,95)	1,66 (1,59-1,73)	2,08 (2,04-2,11)
Samazināts vai pārtraukts tiešs kontakts ar bērniem	1,04 (1,02-1,06)	1,47 (1,43-1,51)	1,09 (1,08-1,10)
Samazināts vai pārtraukts tiešs kontakts ar vecākiem	2,29 (2,16-2,43)	5,85 (5,37-6,37)	2,19 (2,12-2,26)
Retākas vai pārtrauktas pastaigas ārpus mājas	2,89 (2,83-2,95)	4,15 (4,04-4,27)	1,77 (1,75-1,79)

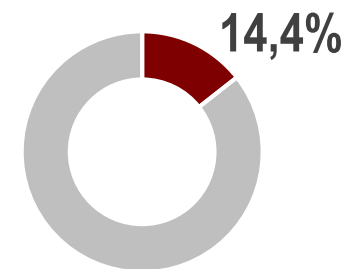
3-6 faktoru klātbūtne:

Latvija

Lietuva

Igaunija

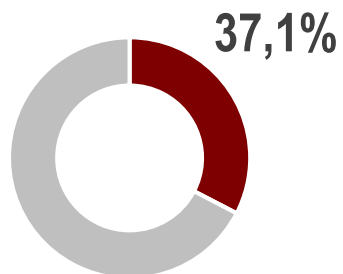
COVID-19 PIRMĀ VIĻŅA IETEKME UZ GADOS VECĀKU CILVĒKU NODARBINĀTĪBU BALTIJAS VALSTĪS

VPP-COVID-2020/1-0011

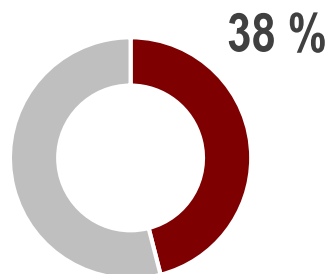
03.03.2021.

REZULTĀTI: NODARBINĀTĪBA

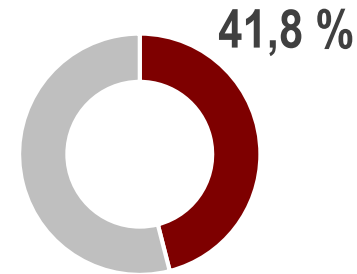
Respondentu vecuma grupā 50 gadi un vairāk nodarbinātība COVID-19 pandēmijas sākuma posmā

Latvija

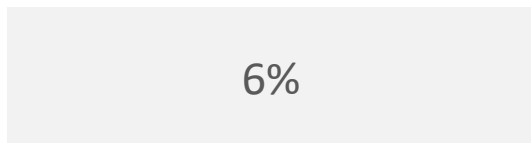

Lietuva

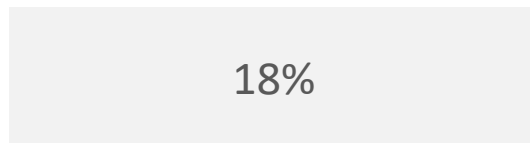

Igaunija

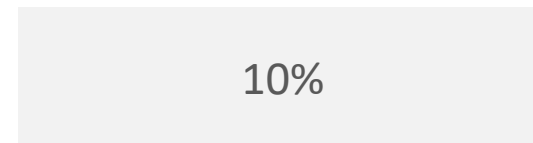
Respondenti vecuma grupā 50 gadi un vairāk, kuri zaudējuši darbu COVID-19 pirmā viļņa ietekmē

Latvija

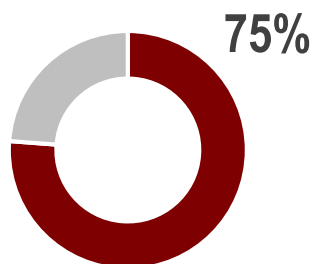
Lietuva

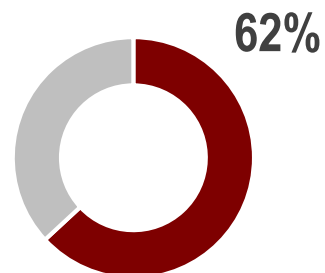
Igaunija

REZULTĀTI: ATTĀLINĀTAIS DARBS

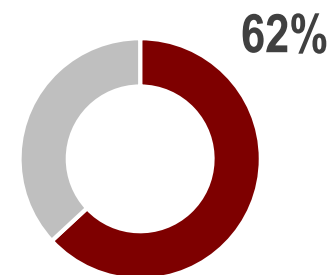
Nemainīga darba vide COVID-19 pirmā viļņa laikā

Latvija

Lietuva

Igaunija

REZULTĀTI: ATTĀLINĀTAIS DARBS TIESISKAIS REGULĒJUMS

Tiesiskais regulējums šobrīd:

- darba vieta tiek noteikta darba līgumā (Darba likums);
- līdz grozījumiem Darba aizsardzības likumā, kas stājās spēkā 01.07.2020., attālinātais darbs nebija definēts.

attālinātais darbs — tāds darba izpildes veids, ka darbs, kuru nodarbinātais varētu veikt darba devēja uzņēmuma ietvaros, pastāvīgi vai regulāri tiek veikts ārpus uzņēmuma, tai skaitā darbs, ko veic, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Par attālināto darbu šā likuma izpratnē netiek uzskatīts darbs, kas tā rakstura dēļ ir saistīts ar regulāru pārvietošanos

8.pants (11) Nodarbinātais, kurš veic attālināto darbu, sadarbojas ar darba devēju darba vides riska novērtēšanā un sniedz darba devējam informāciju par attālinātā darba vietas apstākļiem, kas, nodarbinātajam veicot darbu, var ietekmēt viņa drošību un veselību.

REZULTĀTI: ATTĀLINĀTAIS DARBS TIESISKAIS REGULĒJUMS

Tiesiskais regulējums nākotnē:

- grozījumi Darba likumā (pieņemts 2.lasījumā, nodots uz 3.lasījumu)

Papildināt Darba likuma 76.pantu ar ceturto daļu šādā redakcijā:

"(4) Ja darbinieks un darba devējs vienojas par darba veikšanu attālināti, darbinieka izdevumus, kas saistīti ar attālināto darba veikšanu, sedz darba devējs, ja darbinieks un darba devējs nav vienojušies citādi. Attālinātais darbs šā likuma izpratnē ir darba izpildes veids, kad darbs, kuru darbinieks varētu veikt uzņēmuma ietvaros, pastāvīgi vai regulāri tiek veikts ārpus darba devēja uzņēmuma, tai skaitā darbs, ko veic, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Par attālināto darbu šā likuma izpratnē netiek uzskatīts darbs, kas darba rakstura dēļ saistīts ar nodarbinātā regulāru pārvietošanos.»

- jāturpina tiesiskā regulējuma modernizācija.

Paldies!